

Adolf Hitler a ajuns cancelar al Germaniei în 1933, pe când eu aveam de-abia un an. Tata, care nu-l văzuse din 1914, i-a transmis cele mai calde felicitări și un cadou, pictura lui în acuarelă, *Biserica minorită din Viena*.

Hitler a fost încântat. Avea amintiri plăcute despre tata, din câte spunea, și l-a invitat în Germania, ca oaspete personal, să ia seama la noua ordine socială pe care o construia, sperând că aceasta va dura vreo mie de ani, dacă nu mai mult.

Mama, tata și Felix, care avea nouă ani pe-atunci, au plecat în Germania pentru șase luni, în 1934, lăsându-mă acasă în grija servitorilor, toți de culoare. De ce să mă fi luat și pe mine? Aveam doar doi ani. Cu siguranță acela a fost momentul în care mi-am format impresia că servitorii erau rudele mele cele mai apropiate. Îmi doream să pot face și eu lucrurile la care ei se pricepeau atât de bine – să gătesc, să fac prăjituri și să spăl vasele, apoi să fac paturile, să spăl rufe și să calc, să sap grădina, și așa mai departe.

Încă mă simt cât se poate de fericit de câte ori am ocazia să pregătesc o masă delicioasă, într-o casă care, datorită mie, sclipește de curățenie.

*

N-am nici o amintire clară despre felul în care arătau rudele mele reale când s-au întors din Germania. Poate

vreun specialist în hipnoză să mă ajute să scot vreuna la iveală. Dar de atunci am văzut fotografii cu ei – într-un album pe care mama îl păstra ca să-i amintească de zilele acelea emoționante și, de asemenea, în niște exemplare vechi din *Midland City Bugle-Observer*. Mama poartă o fustă tiroleză. Tata e îmbrăcat în niște pantaloni de piele trei sferturi, cu șosete până la genunchi. Iar Felix are o uniformă kaki, deși, teoretic, nu era îndreptățit să poarte așa ceva, din moment ce încă nu se înrolase, cu un centiron Sam Browne trecându-i peste un umăr și în jurul taliei și o banderolă pe braț, cu svastica și pumnalul decorativ, emblema Tineretului Hitlerist. Chiar dacă ar fi fost un copil neamț, Felix era prea mic să poarte o asemenea ținută, dar ce contează, tata apelase la un croitor din Berlin.

De ce nu?

*

Și, imediat ce aceste rude ale mele au ajuns acasă, după cum scria în ziar, tata se apucă să-și arboreze cadoul favorit de la Hitler pe brațul orizontal al moriștii de vânt. Era un steag nazist, mare cât un cearșaf.

Ca să fie clar: eram abia în 1934, iar cel de-al Doilea Război Mondial era încă departe. Asta dacă un interval de cinci ani poate fi considerat o distanță chiar așa de mare. Prin urmare, să arborezi un steag nazist în Midland City nu era cu nimic mai jignitor decât dacă ar fi fost vorba de un steag grecesc, confederat, partizan sau de orice alt fel. Era doar un lucru nesperios, exuberant, să-i spunem, și, din câte zicea mama, comunitatea era mândră și în același timp invidioasă pe tata, pe ea și pe Felix. Nimeni în Midland City nu întreținuse vreodată relații de prietenie cu un șef de stat.

Până și eu apar într-o poză din ziar. Una cu toată familia noastră, în stradă, în fața atelierului, privind în sus către steagul nazist. Sunt în brațe la Mary Hoobler, bucătăreasa noastră, care, încetul cu încetul, m-a învățat tot ce știa ea despre mâncăruri și prăjituri.

*

Mary Hoobler și turtele ei de mălai: Amesteci într-un vas o jumătate de cană de făină, o cană și jumătate de mălai, o linguriță de sare, o linguriță de zahăr și trei lingurițe de praf de copt. Adaugi trei ouă bătute, o cană de lapte, o jumătate de cană de smântână și o jumătate de cană de unt topit.

Torni coca într-o cratiță bine unsă și o pui la cuptor, la vreo 200 de grade, pentru 15 minute.

O tai cubulețe cât e încă fierbinte. Și aduci cubulețele la masă, cât sunt încă fierbinți, acoperite cu un șervet.

*

Pe când pozam toți în stradă pentru fotografia din ziar, tata avea 42 de ani. După cum spunea mama, în Germania trecuse printr-o profundă transfigurare spirituală. Își redefinise scopurile în viață. Nu-i mai era de ajuns să fie artist. Avea de gând să se facă profesor și activist politic. Să fie purtătorul de cuvânt în America al noii ordini ce abia se năștea în Germania, dar care, cu timpul, urma să devină salvarea lumii.

Asta a fost, evident, o greșeală.

*

Mary Hoobler și sosul ei de friptură: Se căleşte o cană de ceapă tocată, la un loc cu trei căței de usturoi

mărunțiți, în o sută de grame de unt, până se înmoaie. Se adaugă o jumătate de cană de sos picant, un sfert de cană de zahăr brun, o linguriță de sare, două lingurițe de piper proaspăt măcinat, un vârf de cuțit de piper roșu Tabasco, o linguriță de zeamă de lămâie, una de busuioc uscat și o lingură de praf de chili.

Se dă în clocot și apoi se lasă cinci minute la foc mic.

*

Așa că pentru următorii doi ani și ceva, tata a ținut prelegeri și a organizat proiecții de filme și diapozitive cu noua Germanie prin tot Vestul Mijlociu. A spus povești emoționante cu prietenul lui, Hitler, și a explicat teoriile despre puritatea și impuritatea biologică a diferitelor rase. Un evreu autentic arăta nu știu cum, pe când un german autentic... Dacă încrucișai un polonez cu un negru, sigur obțineai un muncitor amuzant.

Cred că era groaznic.

Îmi amintesc steagul nazist atârnat pe un perete în sufragerie – sau cel puțin cred că mi-l amintesc. În mod sigur mi s-a povestit despre el. Era primul lucru pe care îl observa oricine venea în vizită la noi, încă de la intrare. Era atât de colorat. Orice altceva pălea prin comparație, devenea cenușiu – lemnăria și zidurile de piatră, mesele enorme făcute din ușile vechiului șopron pentru trăsuri; șevaletul rustic al tatei, care arăta ca o ghilotină, conturat pe fondul ferestrei dinspre nord; armele medievale și armurile ruginind ici și colo.

*

Închid ochii și încerc să-mi amintesc steagul, să-l vizualizez. Nu pot. Mă apucă însă tremuratul – căci în

casa noastră, cu excepția bucătăriei, era întotdeauna așa de frig iarna!

*

Casa era o adevărată bătaie de cap în ce privește încălzirea. Tata voia să poată vedea pietrele goale din zidărie și grinzele negeluite care susțineau plăcile de ardezie ale acoperișului de deasupra mansardei cu arme.

Până la sfârșitul vieții, chiar și când fratele meu Felix plătea facturile la gaz metan, tata n-a vrut să audă de nici un sistem de izolație.

— După moartea mea, spunea el.

*

Mama, tata și Felix nu obișnuiau să se plângă de frig. Purtau haine peste haine în casă și susțineau că toată lumea în America stă în case mult prea călduroase și că toată căldura aia nu face decât să încetinească ritmul sângelui, făcându-i pe oameni să lenevească sau să se prostescă, și așa mai departe.

Și asta trebuie să fi făcut parte tot din povestea cu naziștii.

Mă obligau să ies din bucătăria noastră mică în vastul spațiu expus curentului al încăperii de la parter, ca să cresc viguros și rezistent, presupun. Dar în scurt timp eram din nou în bucătărie, unde era atât de cald și mirosea bine. Era și amuzant acolo, fiind singurul ungher din casă unde se muncea cu sens, deși era chiar mai puțin loc decât într-o cambuză de vapor. Oamenii care n-aveau nici o treabă pierdeau vremea prin casă, așteptând să fie serviți, și se bucurau de o grămadă de spațiu.

Și în zilele friguroase, ba chiar și în cele în care nu era atât de frig, tot restul servitorimii, de la grădinar până la

camerista de sus, absolut toți de culoare, se înghesuiau în bucătărie, cu bucătăreasa și cu mine. Le plăcea să se adune toți, unii peste alții. Când erau mici, îmi povesteau ei, dormeau în același pat cu toți frații și surorile lor, în număr foarte mare. Așa ceva mi se părea extrem de amuzant. Și acum mi se pare la fel.

Acolo, în bucătăria aglomerată, toată lumea vorbea și vorbea și vorbea, cu nepăsare, verzi și uscate, și apoi râdeau și tot râdeau. Mă includeau și pe mine în conversație. Ca un băiat drăguț ce eram. Toată lumea mă plăcea.

— Ce-ai de spus despre asta, domnișoru' Rudy? mă întreba câte un servitor, iar eu ziceam ceva, orice, și toată lumea se purta de parcă spusese dinadins vreun lucru înțelept sau amuzant.

Dacă muream în copilărie, probabil mi-aș fi imaginat că viața se rezuma la micuța noastră bucătărie. Aș fi dat orice să ajung înapoi în bucătărie – mai ales în zilele cele mai friguroase din timpul iernii.

Lăsați-mă să mă întorc la vremuri mai creștinești.¹

*

Tot cam pe-atunci steagul nazist a fost coborât. Tata s-a oprit din călătorit. Și, din câte povestea fratele meu Felix, care pe vremea aceea era în clasa a opta, tata abia dacă mai ieșea din casă, nu mai răspundea la telefon și

¹ *Carry me back to old Virginny*, în original. Expresia se referă, pe de o parte, la poziția Virginiei, ca stat sudic, în favoarea sclaviei, în perioada Războiului Civil, iar pe de altă parte la valorile religioase separatiste din Virginia de-a lungul timpului, context în care „Lăsați-mă să mă întorc în vechea Virginie” semnifică o revenire la valorile și modul de viață ale vechilor pionieri și, ulterior, ale coloniștilor albi.

nici nu se mai uita peste scrisorile pe care le primea. Timp de vreo trei luni a ținut-o așa. Căzuse într-o depresie atât de profundă încât lumea din jur se temea să nu se sinucidă, așa că mama i-a luat cheia de la camera cu arme de pe inelul lui cu chei. Nici n-a observat. N-avea deloc tendința să-și viziteze prețioasa colecție de arme.

Felix zicea că tata ar fi căzut oricum într-o asemenea stare de deprimare, indiferent de ce se petrecea în lume. Dar telefoanele și scrisorile pe care le primea căpătau pe zi ce trece un ton tot mai amenințător. Apăruseră și niște agenți guvernamentali care îi sugeraseră să se declare spion al unei puteri străine, ca să se înscrie în legalitate. Iar omul care îi fusese cavaler de onoare la nuntă, John Fortune, refuza să mai vorbească cu el, ba chiar, din câte afirma tata cu multă siguranță, ajunsese să umble prin oraș răspândind zvonul că tata ar fi un imbecil periculos.

Ceea ce tata, desigur, era.

Fortune avea el însuși o origine pur ariană. Numele lui de familie era o traducere în engleză a numelui nemțesc *Glück*, însemnând „noroc“.

Fortune nu i-a mai dat tatălui meu posibilitatea să repare ruptura produsă între ei, pentru că în 1938 a plecat brusc în Himalaya, pentru a-și căuta o fericire și o înțelepciune cu mult mai rarefiate decât i-ar fi putut oferi, desigur, Midland City, Ohio. Soția lui a murit de cancer. Nu aveau copii. Din cauza unor defecțiuni la nivelul organelor reproductive, ale lui sau ale soției. Ferma de vaci a familiei a dat faliment și a fost preluată de Banca Națională din Midland.

Iar John Fortune este înmormântat acum, sub formă de mumie, în capitala Nepalului, Katmandu.

Populația din Midland City a fost rasă de pe fața pământului, acum ceva vreme, de explozia unei bombe cu neutroni. Mare eveniment de presă pentru vreo zece zile sau cam așa. Ar fi putut să aibă și mai multă amploare, să devină un semnal de alarmă pentru eventuala izbucnire a unui al Treilea Război Mondial, dacă guvernul n-ar fi recunoscut pe dată că bomba era produsă în America. Ascultând știrile de aici, din Haiti, am auzit la un moment dat pe un post de radio că au numit-o „o bombă prietenoasă“.

Din relatările oficiale reieșea că un camion american transporta această bombă americană pe șoseaua interstată, când a avut loc explozia. S-a produs o lumină puternică. A fost un accident, din câte se presupune. Camionul, dacă o fi fost vorba de un camion, se pare că trecea exact prin fața noului Holiday Inn spre ieșirea Dwayne Hoover 11 către Pontiac Village când a explodat bomba.

Toți locuitorii din zonă au fost omorâți, inclusiv cinci deținuți care își așteptau execuția pe culoarul morții din Centrul Instituțional de Corecție pentru Adulți din Shepherdstown. În ce mă privește, am pierdut brusc o groază de cunoscuți.

Dar multe dintre clădiri au rămas în picioare, încă mobilate. Mi s-a spus că absolut toate televizoarele